

2019-04-15

Interpellationssvar från Oliver Rosengren (M), ordförande i nämnden för arbete och välfärd, till Maria Garmer (V) angående Växjölöftet Sommar

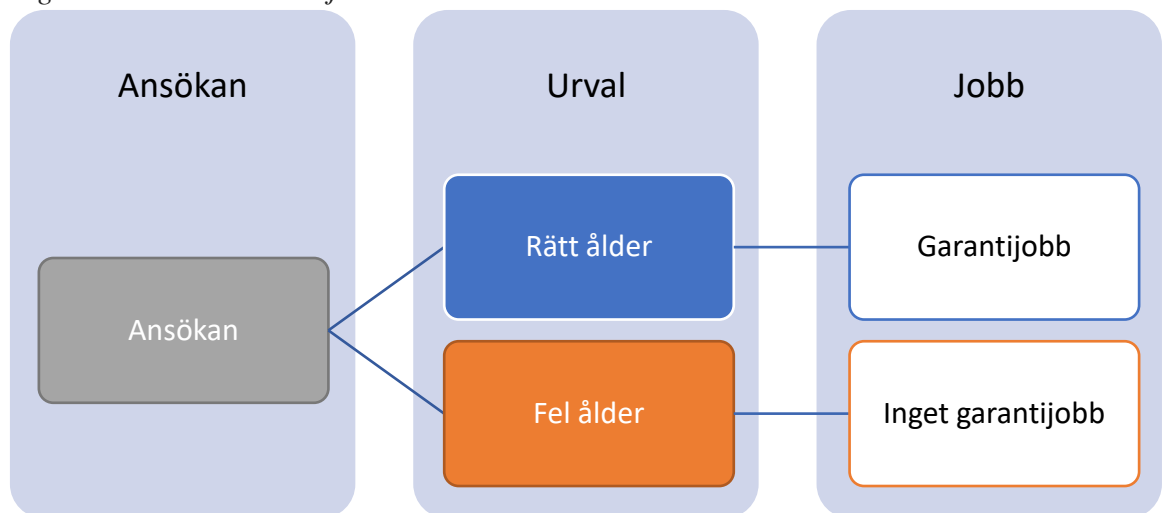
Bakgrund

Maria Garmer (V) har ställt en interpellation om den reform som genomförts i Växjö kommun av feriejobb för gymnasieungdomar. Förändringarna har skett i flera steg som beskrivs nedan. Vanliga frågor och svar har publicerats på kommunens hemsida och bifogas interpellationssvaret.

Övergripande om förändringarna

Flera kommuner har sommarjobbgaranti för ungdomar på gymnasiet, ibland även för slutet av högstadiet. I de flesta kommuner, och tidigare även i Växjö, räckte det att vara skriven i kommunen och ha rätt ålder för att omfattas av garantin.

Figur 1. Processen i Växjösommar

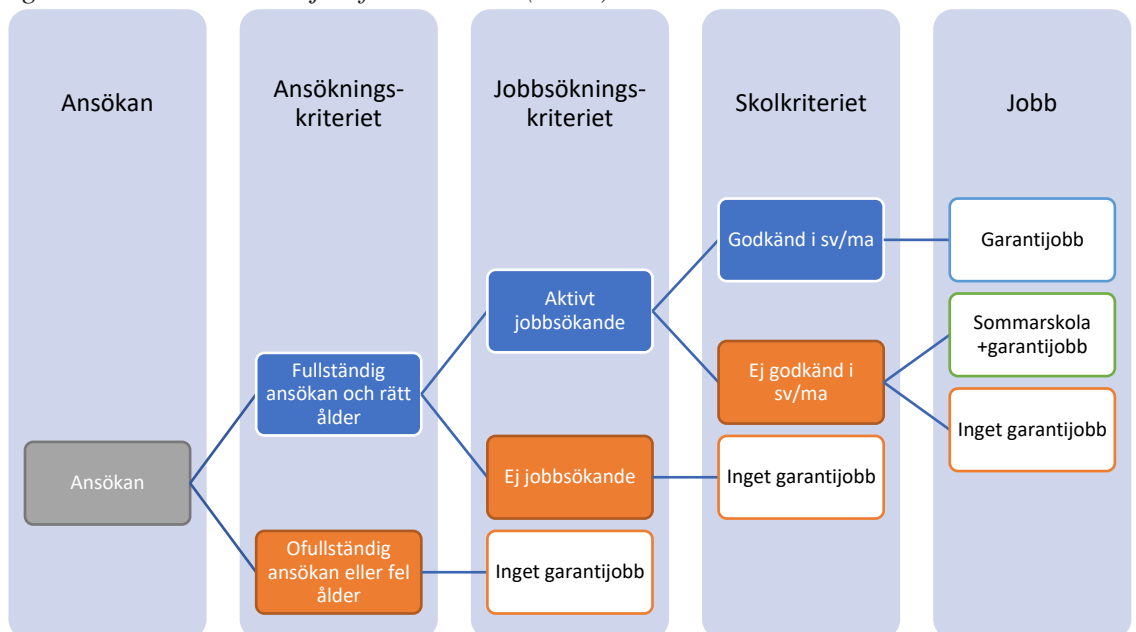

Reformerna av garantin i Växjö påbörjades 2016 för 2017 med beslut om att integrera Växjösommar i Växjöloftet. Förändringarna har därefter kommit i tre steg:

1. Riktig ansökningsprocess: CV, personligt brev och anställningsintervju, samt krav att delta vid vissa obligatoriska träffar (bl.a. information och hjälp med jobsökande).
2. Reguljär arbetsmarknad: Krav på att söka sommarjobb på den reguljära arbetsmarknaden. Det räcker med andra ord inte med att söka garantijobb.
3. Kunskapskrav för garantijobb: Att delta i sommarskola är villkor för garantijobb, för gymnasieungdomar om inte är godkända i svenska och matematik. De som deltar i sommarskola får då garantijobb utan extra ansökan, eller krav på godkänt under sommaren.

För 2019 genomförs sommarskolan först, och garantijobben därefter. För kommande år är ambitionen att kunna göra dagskombinationer, så att sommarskolan exempelvis är under förmiddagen och sommarjobbet under eftermiddagen.

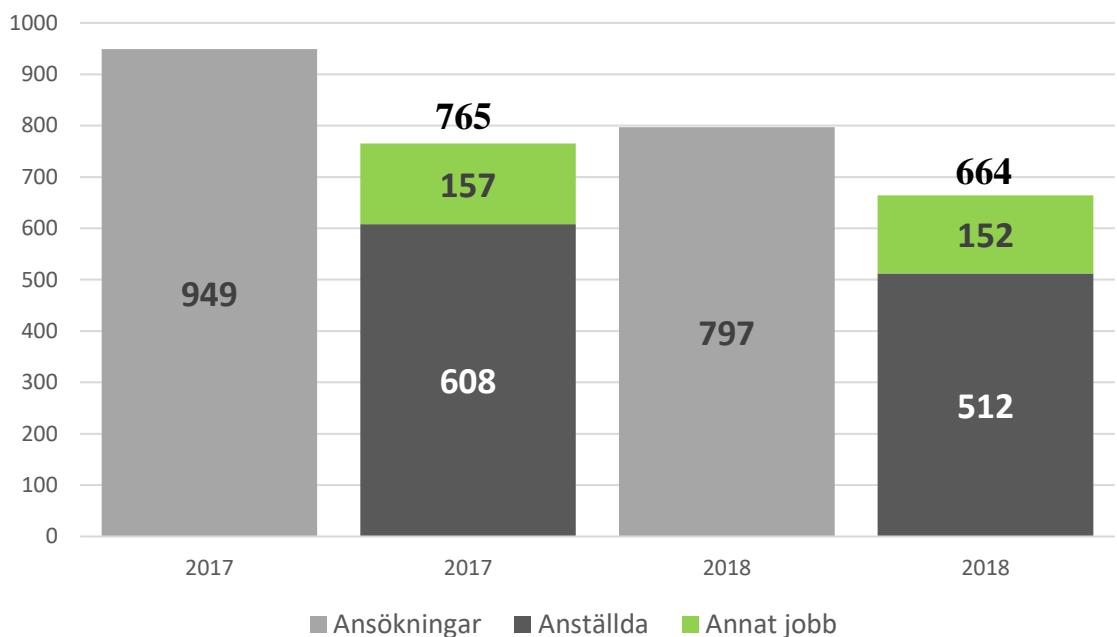
Figur 2. Processen i Växjöloftet Sommar (2019)

Fråga 1: Hur många har sökt feriejobb 2017/2018/2019 och många platser har det funnits respektive år?

Ansökningsperioden för 2019 är inte avslutad och matchning av arbetsplatser är inte gjort. Utvärdering av Växjöloftet Sommar presenteras årligen för Nämnden för arbete och välfärd i början på hösten, bland annat innehållande antal förmedlade platser.

Figur 3. Ansökningar, antagningar och avslut till annat jobb, 2017-2018

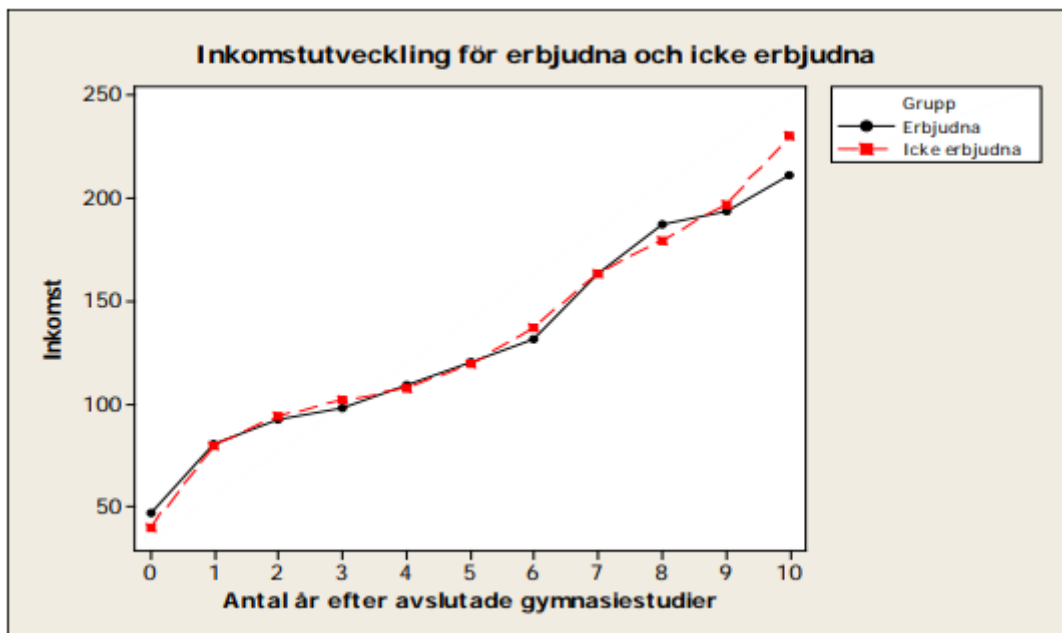
Målet för insatsen är inte att förmedla alla tillgängliga platser, utan att vara ett alternativ för de som sökt men inte fått andra sommarjobb. Från och med 2019 är målet därtill att motivera de som inte klarat kunskapskraven i svenska och matematik att delta i sommarskola.

Fråga 2: Vad har föranlett beslutet om att införa detta utökade krav?

Växjö kommun har en sommarjobbgaranti för gymnasieungdomar. Den ordinarie arbetsmarknaden, som vår uppgift är att förbereda unga inför, saknar garantier. Det är därför en balansgång mellan att ge en säkerhet i att ungdomar i Växjö ska kunna få en erfarenhet till sitt CV för framtida jobbsökande, och att förbereda för hur arbetslivet blir bortom gymnasiet. Ambitionen är därför att efterlikna den ordinarie arbetsmarknaden.

Inspektionen för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering har undersökt effekterna av kommunala feriearbeten (IFAU 2013:24). Rapporten visar att det saknas effekter på hela gruppen efter avslutade gymnasiestudier (se figur 4). Eftersom studien utgår från randomiserat urval¹ kan en garanti inte studeras, då det kan ge självselektionsbias².

Figur 4. Inkomstutveckling efter avslutade gymnasiestudier, erbjudna och icke erbjudna kommunalt feriejobb

Kommentar: Figuren är kopierad ur IFAU 2013:24

Arbetsgivare på reguljär arbetsmarknad kontaktade kommunen under de år det fanns en mer villkorslös feriejobbsgaranti, då kallad Växjösommar, och menade att det drabbade deras förutsättningar att rekrytera medarbetare under somrarna. De hade en reguljär ansökningsprocess, medan kommunen mer eller mindre garanterade jobb för alla som skrev upp sitt namn på en lista och hade rätt ålder.

Utifrån ovanstående fanns skäl att ompröva motiven för feriejobben. De åtgärder som därefter vidtogs finns beskrivna i inledningen. Motiven till den

¹ Kommunen lottar ut ett fast antal jobb bland de som sökt.

² Om alla som söker också kan få jobb blir de som inte har jobb, och då inte heller sökt, inte en kontrollgrupp som uppfyller kraven för att kunna jämföra med (exempelvis slumpmässighet).

senaste förändringen, som beslutades i kommunfullmäktiges budget för 2019 och bekräftades i internbudget för berörda nämnder, är att fokusera åtgärder för unga till att klara skolgången. Detta för att en gymnasieexamen är en vattendelare på arbetsmarknaden; att sakna gymnasieexamen är en av de tydligaste förklaringsfaktorerna för arbetslöshet och bidragsberoende senare i livet.

Fråga 3: Hur sker urval till feriejobben, det vill säga hur matchas jobb med sökande?

Ansökningsperioden var öppen under februari månad. Den som under perioden sökt ett feriejobb har bifogat ett CV och personligt brev samt angivit vilka veckor de är tillgängliga för arbete, i vilka delar av Växjö de kan tänka sig att arbeta samt inom vilken områdesbransch de önskar arbeta. När Växjöloftet Sommar mottagit en ansökan godkänns den i systemet utifrån kraven om födelseår och folkbokföring.

I nästa steg blir alla godkända sökande kallade till ett obligatoriskt informations- och intervjutillfälle. Detta tillfälle är områdesinriktat efter vald bransch. Det vill säga att alla som exempelvis har sökt ett feriejobb inom omsorgen samlas vid ett tillfälle och de som sökt till ett feriejobb inom barnomsorg vid ett annat tillfälle och så vidare. På så sätt kan varje tillfälle anpassas till det specifika yrkesområdet.

Efter genomförda informations- och intervjutillfällen sker en matchning mot plats i systemet som läser av ansökan utifrån valt branschområde, tillgängliga arbetsveckor, del av Växjö man kan arbeta i samt genom jämn könsfördelning.

Fråga 4: Finns det några exempel på liknande krav från andra kommuner? Vilka slutsatser kan en i så fall dra av hur det har påverkat kvaliteten av det utförda feriearbetet?

Det finns inga registeruppgifter över hur olika kommuner hanterar kommunala feriejobb. Vid en översiktlig genomgång går det inte att hitta någon annan kommun med motsvarande krav. Det går däremot att konstatera att intresset från andra kommuner för de förändringar vi genomfört, efter de senaste veckornas uppmärksamhet, varit omfattande.

Fråga 5: Kan betygskravet anses vara nödvändigt för att kunna genomföra de uppgifter som ska utföras på samtliga av de feriejobb som erbjuds?

Motiven till kraven är inte att det skulle behövas godkända betyg i matematik och svenska för att klara av att utföra uppgifterna i garantijobben. Kraven är satta för att motivera till studier under terminerna, och för att motivera till sommarskola – om behov av det föreligger – under sommarlovet.

Vid ansökan och bedömning finns inget slutbetyg, varför kriteriet i praktiken är en bedömning om möjlighet att få betyget E eller högre. Motsvarande bedömning sker i grundskolan inför den sommarskola som finns där och har goda resultat.

Fråga 6: Finns det under sommarlovet några planerade sociala aktiviteter som de ungdomar som inte kvalificerar sig till feriejobb kan delta vid?

De som inte direkt kvalificerar sig till garantijobben erbjuds sommarskola. Om man deltar, även om man inte blir godkänd, på sommarskolan, kvalificerar man sig till garantijobb.

Fråga 7: Att introducera Växjös gymnasieungdomar i de kommunala verksamheterna redan under skoltiden skulle möjligen kunna bidra till att kommunens arbetsplatser blir ett naturligt förstahandsval när de framöver ska söka arbete.

Kravet på att söka jobb på den reguljära arbetsmarknaden kan tänkas bidra till att förbättra kompetensförsörjningen i välfärden. Omsorgen, såväl i kommunal som fristående regi, och andra välfärdssektorer söker extra medarbetare på somrarna och sommarvikarier. För gymnasielever som går yrkesförberedande program mot välfärdsjobb är det en bra möjlighet med praktik, då man kan knyta kontakter som utvecklas till timanställning eller sommarjobb.

Dessutom är utgångskriteriet för de verksamheter som får ta emot feriearbetare är främst det framtida kompetensförsörjningsbehovet inom verksamheten. Detta har under flera år tillbaka inneburit att vi placerat flest feriearbetare inom omsorgens- och barnomsorgens verksamheter. Det är

samtidigt viktigt att påtala att garantijobbens primära uppgift är en annan än kompetensförsörjning.

Fråga 8: Fackförbunden har uttryckt oro över att en tidig betygsbedömning kan orsaka slitningar i relationen mellan lärare och elev och inverka negativt på elevens prestationer under de sista månaderna av terminen. Hur ser du på denna risk och har den varit något ni tagit i beaktande inför att beslutet fattats?

Relationen mellan lärare och elev ska utgå från en kontinuerlig dialog om bedömningen av förutsättningarna att nå kunskapskraven. Skollagen 3 kap. 4 §³ stipulerar att:

”Eleven och elevens vårdnadshavare och vårdnadshavare för ett barn i förskolan ska fortlöpande informeras om elevens eller barnets utveckling.”

Samt vidare i 3 kap. 5 §⁴, och därefter bestämmelser för särskilt stöd och åtgärdsprogram, att:

”Om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås [godkänt] eller de kravnivåer som gäller, och inte annat följer av 8 §, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen.”

Som framgår av understruken text är det därmed del av lärarens redan befintliga uppgifter att 1) fortlöpande informera och 2) vidta åtgärder om en elev riskerar att inte nå kunskapskraven, samt att 3) detta ska ske skyndsamt. Det framgår vidare av läroplanen för gymnasiet, avsnitt 2.5: bedömning och betyg, att:

”Läraren ska fortlöpande ge varje elev information om framgångar och utvecklingsbehov i studierna.”

---

³ Från och med 2019-07-01 ändras paragraf och lydelse marginellt.

⁴ Från och med 2019-07-01 ändras paragraf och lydelse marginellt.

Sammanfattningsvis: lärare är skyldiga att fortlöpande informera elever om deras resultat i relation till kunskapskraven, samt att skyndsamt underrätta elever om det finns risk att de inte uppnår målen – och i sådana fall vidta åtgärder. Beslutet är med andra ord i enlighet med ordinarie uppdrag och verksamhet.

Att detta sker tidigt är inte bara riktigt enligt författning, utan dessutom viktigt för eleven. Om läraren *inte* gör en tidig bedömning riskerar man med andra ord att ge eleven sämre förutsättningar att nå kunskapskraven och bryta mot gällande bestämmelser. Mot bakgrund av ovanstående är det anmärkningsvärt att fackförbunden uttrycker sig som de gör.

Oliver Rosengren (M)
ordförande i nämnden för arbete och välfärd